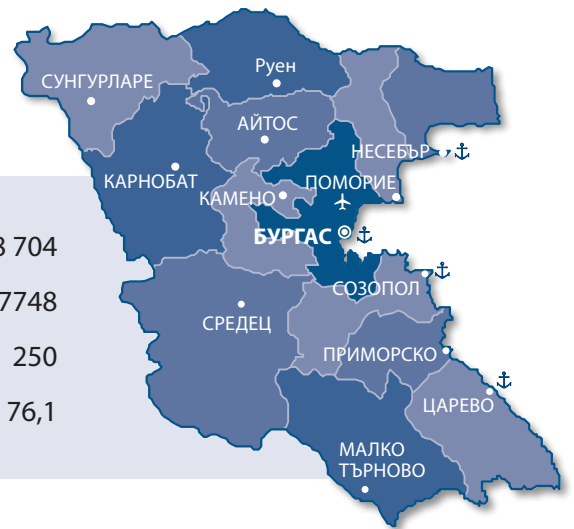


# Област Бургас

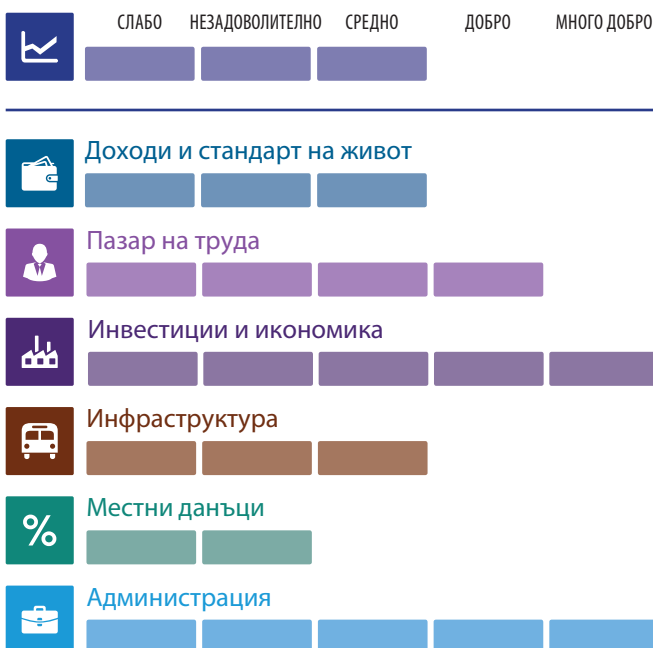


▶ Население (2021)	408 704
▶ Територия (кв.км)	7748
▶ Брой на населените места	250
▶ Дял на населението в градовете (%)	76,1

Брутният вътрешен продукт на човек от населението в област Бургас намалява рязко. Въпреки това заплатите и доходите в областта продължават да нарастват, но не достигат средните нива в страната. Заетостта намалява леко, а безработицата се повишава в унисон със случващото се в страната, но и двата показателя в областта са с по-неблагоприятни стойности от тези в страната. Инвестиционната и бизнес активност в област Бургас остават сред най-високите в страната и през 2020 година. Делът на автомагистралите и първокласните пътища е висок, но качеството на пътната настилка остава ниско. Бургас е сред областите с най-високо ниво

на местното данъчно облагане и през 2022 година. Демографските показатели в Бургас поставят областта в челната тройка. Средният успех на учениците от областта на националното външно оценяване по математика след VII клас през 2022 г. е сравнително висок. Успехът на матурата по български език и литература обаче се понижава. Здравеопазването в областта страда от недостиг на лекари и легла в болниците. Броят на престъпленията в областта намалява, но остава над средния за страната. Делът на предадените за третиране и рециклиране отпадъци също е сравнително голям. Наблюдава се повишаване на посещенията на различни културни мероприятия.

## ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ



## СОЦИАЛНО РАЗВИТИЕ



## ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ ■■■■

### Доходи и стандарт на живот ■■■■

След постоянен ръст в предходните поне пет години през 2020 г. брутният вътрешен продукт на човек от населението в област Бургас намалява рязко със 17%, което е най-големият спад в страната. През 2020 г. БВП в областта е 11,2 хил. лв. на човек от населението (при 17,3 хил. лв. в страната). Заплатите и доходите в областта продължават да нарастват, но не достигат средните нива в страната. Средната годишна брутна заплата на наетите по трудово и служебно правоотношение в област Бургас достига 13,5 хил. лв. през 2020 г. (при 16,7 хил. лв. в страната), а доходите на лице от домакинството през 2021 г. се повишават до 7,4 хил. лв. (при 7,7 хил. лв. в страната). Тези показатели предопределят намаляващото, но все още сравнително високо ниво на бедност в областта. Делът на населението, живеещо с материални лишения, през 2021 г. е 21,9% (при 19,4% в страната), а на живеещите под националната линия на бедност – 24,6% (при 22,1% в страната).

### Пазар на труда ■■■■

Икономическата активност нараства символично през 2021 г. и остава сравнително ниска. Коефициентът на икономическа активност в областта е 68,2% (при 72,0% в страната). Същевременно заетостта намалява леко, а безработицата се повишава в унисон с тенденциите в страната, като и двата показателя в областта са с по-неблагоприятни стойности от тези в страната. През 2021 г. коефициентът на заетост в област Бургас е 64,3% (при 68,1% в страната), а на безработица – 5,8% (при 5,3% в страната).

Образователният статус на работната сила в областта е сравнително нисък, но и през 2021 г. отбелязва положителни тенденции. Делът на населението на възраст 25–64 години с висше образование достига 24,4% (при 29,6% в страната), а с основно и по-ниско образование – 19,5% (при 16,6% в страната).

Коефициентът на демографско заместване като съотношение на населението на 15–19 години към това на 60–64 години нараства за пета поредна година, като през 2021 г. отбелязва значителен скок, достигайки 74,1% (при 69,4% в страната). Това означава, че на всеки 100 души, на които им предстои да излязат от работната сила през следващите няколко години, съответстват 74 младежи, които ще се вляят в пазара на труда.

### Инвестиции и икономика ■■■■

Инвестиционната и бизнес активност в област Бургас остават относително високи и през 2020 г. за разлика от влошаването на част от икономическите показатели в страната. Броят на нефинансовите предприятия спрямо населението е вторият най-висок в страната (след този в столицата), въпреки че намалява най-много (с 5 предприятия), достигайки 71 на хиляда души от населението (при 60 на хиляда души в страната). Бургас е и областта с най-голямо свиване на произведената продукция на човек от населението (с 32% при намаление

от 3% в страната) и за първи път за последните 15 години стойността ѝ се понижава и вече е под средната за страната – 24,4 хил. лв. в областта при 27,2 хил. лв. в страната.

Обемът на разходите за придобиване на дълготрайни материални активи намалява и през 2020 г., но остава сравнително висок (2,4 хил. лв. на човек). Преките чуждестранни инвестиции продължават да нарастват и относителният им размер спрямо населението е третият най-висок в страната (след тези в столицата и област София) – 5,9 хил. евро на човек (при 3,9 хил. евро на човек в страната).

Изплатените суми на бенефициенти по оперативните програми в областта също нарастват, но остават под средната стойност за страната към 30 юни 2022 година. В рамките на областта най-много средства са усвоили общините Приморско и Созопол – над 5 хил. лв. на човек.

### Инфраструктура ■■■■

Гъстотата на пътната и железопътната мрежа в област Бургас е сравнително ниска и през 2021 година. Делът на автомагистралите и първокласните пътища е висок (26%), но качеството на пътната настилка остава ниско. С добро качество са 31% от пътищата в областта (при 42% в страната).

Делът на домакинствата с достъп до интернет нараства до 82,9% при 83,5% в страната. По-нисък от средните стойности е делът на газифицираните домакинства – 0,6% (при 5,3% в страната). По-ограничени са и инсталираните ВЕИ мощности – 0,3 kW на човек, което е двойно под средното ниво за страната.

### Местни данъци ■■■■

Бургас остава сред областите с най-високо ниво на местно данъчно облагане и през 2022 година. Особено голяма е разликата при облагането на превозните средства, търговията на дребно и прехвърлянето на собственост. Созопол е общината с най-високи местни данъци както в областта, така и в страната. Сравнително високи са и тези в туристическите общини Поморие, Приморско, Бургас. В рамките на областта най-ниски са данъците в Карнобат и Айтос.

### Администрация ■■■■

Територията на областта вече почти изцяло е покрита от кадастралната карта. Самооценките на местните администрации за развитието на електронното управление през 2022 г. се повишават и са сравнително високи. В същото време обаче самооценките за предоставянето на административни услуги на „едно гише“ се понижават и изостават от средните стойности.

Прозрачността на местните администрации леко намалява през 2022 г., но остава сравнително висока – 72,4% (при 70,2% в страната).

## СОЦИАЛНО РАЗВИТИЕ ■■■■■

### Демография ■■■■■

Демографските показатели в Бургас поставят областта в челната тройка (след столицата и област Варна). Коефициентът на естествен прираст продължава да е отрицателен и да намалява, но стойността му е сред най-високите в страната с  $-9,9\%$  (при  $-13,2\%$  в страната) през 2021 година. Област Бургас привлича и много нови жители. Коефициентът на механичен прираст е вторият най-висок в страната –  $7,4\%$ . Това се отразява и на коефициентите на възрастова зависимост в областта. Съотношението на населението на възраст над 65 години към това на 0–14 години е  $133,4\%$  (при  $149,3\%$  в страната), а към това на 15–64 години –  $31,8\%$  (при  $34,0\%$  в страната).

Делът на градското население и гъстотата на населението в урбанизираните територии в област Бургас остават над средните стойности за страната. В градовете живеят  $76,1\%$  от населението при  $73,1\%$  в страната. Гъстотата на населението е  $2234$  души на кв. км при  $1489$  души на кв. км в страната през 2021 година.

### Образование ■■■■■

Коефициентът на записване на населението в V–VII клас в областта продължава да намалява и остава под средния за страната и през 2021 година. Делът на второгодниците пък се повишава до  $0,77\%$ , но се запазва сравнително нисък ( $0,94\%$  в страната). Броят на преподавателите спрямо учениците се увеличава, но остава сравнително нисък –  $92$  на хиляда ученици спрямо  $97$  в страната.

Средният успех на учениците от областта на националното външно оценяване по математика след VII клас през 2022 г. е сравнително висок –  $36,9$  т. (при  $35,3$  т. в страната). Успехът на матурата по български език и литература обаче изостава – през 2022 г. той е „Добър“  $3,85$  (при „Добър“  $3,97$  в страната), а делът на слабите оценки е  $20\%$  (при  $17\%$  средно в страната).

Броят на студентите в университетите спрямо населението в областта се повишава през 2021 г., но остава по-нисък от средния за страната.

### Здравеопазване ■■■

Делът на здравноосигурените в областта е сред най-ниските в страната и през 2021 г. –  $83,9\%$  (при  $88,7\%$  в страната). Здравеопазването в областта страда от недостиг на лекари и легла в болниците. На един местен общопрактикуващ лекар се падат по  $2129$  души от населението (при  $1734$  души на лекар в страната). Броят на леглата в многопрофилните болници е  $4,3$  на хиляда души от населението (при  $5,6$  на хиляда души в страната). Броят на преминалите за лечение болни в местните болници също остава значително по-нисък от средния за страната.

Коефициентът на детска смъртност намалява през 2021 г., но все още е над средния за страната –  $6,8\%$  (при  $5,6\%$  в страната).

### Ред и сигурност ■■

Натовареността на местната съдебна система през 2021 г. е близка, но над средната за страната. Един наказателен съдия в област Бургас разглежда средно по  $9,7$  дела месечно (при  $9,0$  дела на съдия в страната). Бързината на правораздаване също е съизмерима със средната. Делът на делата, приключили в 3-месечен срок, е  $88\%$  (при  $89\%$  в страната), а на висящите дела –  $12,2\%$  (при  $11,8\%$  в страната).

Броят на престъпленията в областта намалява, но остава над средния за страната. През 2021 г. в областта са регистрирани  $11,3$  престъпления срещу личността и собствеността на хиляда души от населението (при  $9,8$  на хиляда души в страната). Разкриваемостта на престъпленията се повишава, достигайки  $50,8\%$ , но все още е под средната за страната ( $51,7\%$ ).

### Околна среда ■■■■■

През 2020 г. Бургас отново е сред областите с висок обем на образуваните битови отпадъци –  $440$  кг на човек (при  $409$  кг на човек в страната). Същевременно обаче делът на предадените за третиране и рециклиране отпадъци също е сравнително голям –  $88,7\%$  (при  $69,3\%$  за страната).

Предвид високия дял на градското население сравнително голяма част от него живее в селища с обществена канализация –  $79,2\%$  (при  $76,3\%$  в страната), и с такава, свързана с пречиствателни станции за отпадъчни води –  $71,0\%$  (при  $66,7\%$  в страната).

Емисиите на въглероден диоксид в атмосферата се задържат на сравнително ниски нива. Делът на горските територии е висок ( $41\%$  при  $33\%$  в страната), а на нарушените – нисък ( $0,25\%$  при  $0,42\%$  в страната) през 2021 година.

### Култура ■■■■■

Пандемията и ограничаването на посещенията на обществени места през 2020 и 2021 г. се отразяват силно негативно на културния живот в страната и този в област Бургас не прави изключение. Все пак през 2021 г. и в Бургас се наблюдава повишаване на посещенията на различни културни мероприятия. Броят на посещенията в кината спрямо населението нараства двойно – до  $402$  на хиляда души – и отново е над средните за страната стойности. Посещенията в театрите и музеите също нарастват спрямо 2020 г., но остават под средните за страната на човек от населението. През 2021 г. посещенията в библиотеките отбелязват огромен скок (над четири пъти) – до  $420$  посещения на хиляда души, вероятно заради откриването на новата сграда на регионалната библиотека в гр. Бургас „Пейо Яворов“.

## Ключови показатели за област Бургас

Индикатори на икономическото развитие	2019	2020	2021	Средно за страната
БВП на човек от населението (лв., текущи цени)	13 507	11 181	n.a.	<b>17 299</b>
Средна годишна брутна заплата на нает (лв.)	12 301	13 473	n.a.	<b>16 687</b>
Относителен дял на бедните спрямо линията на бедност за страната (%)	20,0	26,5	24,6	<b>22,1</b>
Коефициент на икономическа активност на населението на 15–64 години (%)	72,0	67,9	68,2	<b>72,0</b>
Коефициент на заетост на населението на 15–64 години (%)	69,4	64,6	64,3	<b>68,1</b>
Коефициент на безработица на населението на 15 и повече (%)	3,6	4,9	5,8	<b>5,3</b>
Дял на населението с основно и по-ниско образование, 25–64 години (%)	20,4	19,6	19,5	<b>16,6</b>
Дял на населението с висше образование, 25–64 години (%)	22,5	24,2	24,4	<b>29,6</b>
Произведена продукция (лв./човек)	35 826	24 365	n.a.	<b>27 213</b>
Разходи за придобиване на дълготрайни материални активи (лв./човек)	2543	2381	n.a.	<b>3348</b>
Преки чуждестранни инвестиции в предприятията от нефинансовия сектор с натрупване (евро/човек)	5219	5888	n.a.	<b>3877</b>
Дял на домакинствата с достъп до интернет (%)	77,7	79,8	82,9	<b>83,5</b>
Дял на пътната настилка в добро състояние (%)	32,5	26,4	31,0	<b>42,0</b>
Гъстота на пътната мрежа (км/100 кв.км територия)	15,2	15,3	15,3	<b>18,0</b>
Рейтинг за активна прозрачност на ПДИ за органите на местното самоуправление (%)*	66,9	73,8	72,4	<b>70,2</b>

Индикатори на социалното развитие	2019	2020	2021	Средно за страната
Коефициент на естествен прираст на населението (‰)	-4,7	-6,6	-9,9	<b>-13,2</b>
Коефициент на механичен прираст на населението (‰)	2,1	7,8	7,4	<b>1,9</b>
Среден успех от матурите по БЕЛ**	4,18	4,12	3,85	<b>3,97</b>
Среден успех на изпита по математика след VII клас (в точки)**	38,1	39,3	36,9	<b>35,3</b>
Нетен коефициент на записване на населението в V–VII клас (%)	85,9	85,5	84,8	<b>85,9</b>
Брой на преподавателите в основното и в средното образование на 1000 ученици	83	86	92	<b>97</b>
Дял на здравноосигурените лица (%)	84,8	84,3	83,9	<b>88,7</b>
Население на един общопрактикуващ лекар	2006	2058	2129	<b>1734</b>
Регистрирани престъпления срещу личността и собствеността на 1000 души	14,2	11,5	11,3	<b>9,8</b>
Натовареност по щат на наказателните съдии (дела/месец)	8,9	9,7	9,7	<b>9,0</b>
Дял на населението с достъп до обществена канализация (%)	79,1	79,2	n.a.	<b>76,3</b>
Образувани битови отпадъци на глава от населението (кг/човек/година)	437	440	n.a.	<b>409</b>
Дял от битовите отпадъци, предадени за третиране и рециклиране (%)	88,8	88,7	n.a.	<b>69,3</b>
Посещения в кината на 1000 души от населението	843	193	402	<b>351</b>
Посещения в музеите на 1000 души от населението	598	198	321	<b>426</b>

\* Данните за 2021 г. са включени в изследването от 2022 г. Същото важи и за предходните години.

\*\* Данните се отнасят за учебната 2021/22 година, а матурите са проведени през 2022 година. Същото важи и за предходните години.